

**UCHWAŁA NR XII/252/2015
RADY MIEJSKIEJ W ELBLĄGU**

z dnia 30 grudnia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
dla Gminy Miasto Elbląg na 2016 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) i art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Miasto Elbląg na 2016 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Elbląg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Elblągu

Marek Pruszek

Załącznik
do uchwały RM Nr XII/258/2015
z dnia 30 grudnia 2015 r.

**MIEJSKI PROGRAM
PROFILAKTYKI i ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
dla Gminy Miasto Elbląg
na 2016 rok**

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	3
II.	Diagnoza problemów konsumpcji napojów alkoholowych i uzależnienia od alkoholu na terenie Miasta Elbląg	4
III.	Założenia do Programu na rok 2016	7
IV.	Cele główne, cele szczegółowe, wskaźniki i realizatorzy Programu	10
V.	Ocena skuteczności Programu	12
VI.	Monitorowanie realizacji Programu	12
VII.	Zasady wynagradzania MKRPA	13
VIII.	Zasady finansowania Programu	13

I. WPROWADZENIE

Problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie spośród licznych problemów społecznych jakie występują w naszym mieście. Jest to wynik rozmiarów zjawiska oraz kosztów zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych jakie ponoszone są z tego tytułu.

Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących jak i rodzin, a konsekwencje wynikające z nadużywania alkoholu wpływają na całą populację i dotyczą właściwie każdą dziedzinę naszego życia powodując określone skutki. Do najważniejszych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu należy zaliczyć: przemoc domową, rozpad rodziny, alkoholową dezorganizację środowiska pracy, oraz osób bezrobotnych, naruszenie prawa i zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość i wypadki samochodowe. Problem uzależnienia uszkadza cały system rodzinny szczególnie dzieci, które żyją w ciągłym strachu i poczuciu zagrożenia, a negatywne wzorce wyniesione z dzieciństwa często powielane są i przenoszone w ich życie dorosłe. Dlatego ważnym elementem strategii w rozwiązywaniu problemów społecznych naszego miasta są działania zmierzające do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych, zmiany obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości oraz przeciwdziałanie powstawaniu i minimalizowanie następstw nadużywania alkoholu.

I.1. Realizacja Programu w roku 2015

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwany dalej „Programem”, realizowany w roku 2015, był kontynuacją działań podjętych w latach ubiegłych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, kierowanych głównie do młodego pokolenia oraz osób dorosłych, jako realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem skutkom występowania problemów alkoholowych i społecznych. Jednym z głównych założeń Programu było podnoszenie świadomości o czynnikach zagrożeń związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych i wskazywanie sposobów ich zapobiegania.

Główne działania skierowane były na:

- 1) profilaktykę oraz pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i ich rodzin oraz promowanie trzeźwości i wspieranie środowisk abstynenckich;
- 2) działania profilaktyczne, wychowawcze, edukacyjne i informacyjne wśród dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi;
- 3) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i społecznych;
- 4) rozwiązywanie problemów alkoholowych przez Zespół ds. Lecznictwa Odwykowego mającego na celu szybkie reagowanie w sprawach osób nadużywających alkoholu – przeprowadzanie rozmów, motywowanie do podejmowania dobrowolnego leczenia, kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Zadania realizowane w ramach Programu ukierunkowywane były na działania zmierzające do kształtowania i utrwalania pozytywnych postaw i wartości przy szczególnym uwzględnieniu dzieci i młodzieży, aktywizację osób z problemem alkoholowym, zapobieganie występowaniu zjawisk niedostosowania społecznego oraz działania na rzecz osób mających problemy związane z nadużywaniem alkoholu i bezdomnością.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW KONSUMPCJI NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH I UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU NA TERENIE MIASTA ELBLĄG

II.1. Charakterystyka problemu uzależnień alkoholowych.

Większość ludzi korzystających z alkoholu robi to w sposób rozsądny i powściągliwy. Jednak pewna część ludzi nadużywa alkoholu, co powoduje w sposób nieuchronny dużą ilość szkód i zagrożeń. Problem ten występuje we wszystkich społeczeństwach. Wielkość szkód związana jest z rozmiarami i stylem konsumpcji napojów alkoholowych, ale zależy również od skuteczności i zasięgu działań profilaktycznych i naprawczych.

Dane dotyczące wielkości spożycia alkoholu pochodzą ze statystyk dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych. Nie uwzględniają one alkoholu produkowanego w warunkach domowych, zakupów wolnych od cła, alkoholu z magazynów i nierejestrowanych napojów alkoholowych. Oficjalne statystyki uwzględniają tylko napoje zarejestrowane jako wina, piwa czy napoje spirytusowe i pokazują z reguły spożycie niższe niż rzeczywisty poziom konsumpcji.

Podobnie wsparcie udzielane osobom uzależnionym przez różne podmioty nie daje rzeczywistego wyobrażenia o dynamice zjawiska i faktycznych barierach oraz ograniczeniach w dostępności do poszczególnych świadczeń, programów terapeutycznych i programów redukcji szkód, a sumowanie osób i oferowanych indywidualnie świadczeń na podstawie informacji od poszczególnych wykonawców nie daje pewności, że beneficjenci tych zadań nie są wykazywani wielokrotnie.

II.2. Wybrane wskaźniki obrazujące zakres zjawiska w mieście.

Sprzedaż napojów alkoholowych w naszym mieście odbywa się na podstawie zezwoleń wydawanych zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydawane są przedsiębiorcom w ramach limitu ustalonego uchwałą Rady Miejskiej w Elblągu.

Liczba zezwoleń zależna jest od ilości wniosków składanych przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą polegającą na sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu (lokalne gastronomiczne) i poza miejscem sprzedaży (sklepy).

Rynek alkoholowy w Elblągu - Statystyka wydawanych zezwoleń.

Rok	Ilość wydanych zezwoleń		Ogółem
	detal	gastronomia	
2011	318	93	411
2012	305	106	407
2013	318	68	368
2014	357	124	481
2015 do dnia 30.X.	314	100	414

Populacja osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe PARPA).

Ogólna liczba mieszkańców		Polska	Elbląg
		38,6 mln mieszk.	122,4 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2 % populacji	ok. 880 tys.	ok. 2450 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4 % populacji	ok. 1,5 mln.	ok. 4900 osób
Dzieci i młodzież wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4 % populacji	ok. 1,5 mln.	ok. 4900 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7 % populacji	2-2,5 mln.	6100-8570 osób

Z danych szacunkowych podawanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) wynika, że w Polsce osób uzależnionych od alkoholu jest ok. 2% populacji.

Osoby żyjące w otoczeniu alkoholika to ok. 4% populacji, dzieci i młodzież wychowująca się w rodzinach alkoholików stanowią ok. 4% populacji. Oddzielną kategorię stanowią osoby pijące szkodliwie, ich liczbę PARPA szacuje na ok. 5-7% populacji.

Szacunkowo ujmując, oznacza to, że w naszym mieście (122,4 tys. mieszkańców - dane GUS) jest odpowiednio 2450 osób uzależnionych od alkoholu, 9800 dorosłych i dzieci żyjących w otoczeniu alkoholika. Do tego dodatkowo ponad 6100 osób pijących szkodliwie.

Łącznie, wliczając osoby z najbliższego otoczenia osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie można założyć, że w skali miasta Elbląga jest ok. 20.000 tys. osób o różnym stopniu i charakterze uwikłanych w problem alkoholowy.

Statystyka problemów społeczności miejskiej związanych z piciem alkoholu.

Osoby dowieszone do wytrzeźwienia						
Rok	Pogotowie Socjalne w Elblągu			Komenda Miejska Policji		
	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni
2011	4684	413	4271	125	56	69
2012	4306	357	3949	115	54	61
2013	4174	376	3798	113	53	60
2014	3388	308	3080	141	52	89
2015 do 30.X.	2518	220	2298	94	40	54

Dane z Pogotowia Socjalnego w Elblągu i Komendy Miejskiej Policji.

Osoby nieletnie dowieszone do wytrzeźwienia						
Rok	Oddział Dziecięcy Szpitala Miejskiego			Komenda Miejska Policji		
	Łącznie	Dziewczęta	Chłopcy	Łącznie	Dziewczęta	Chłopcy
2011	20	6	14	8	1	7
2012	21	7	14	14	4	10
2013	17	4	13	6	2	4
2014	14	2	12	4	0	4
2015 do 30.X.	9	4	5	10	2	8

Dane ze Szpitala Miejskiego w Elblągu i Komendy Miejskiej Policji.

Powyższe tabele przedstawiają dane dotyczące osób dowieszonych w celu wytrzeźwienia: dorosłych do Pogotowia Socjalnego w Elblągu i Komendy Miejskiej Policji w Elblągu oraz osób nieletnich na Oddział Dziecięcy Szpitala Miejskiego w Elblągu i Komendy Miejskiej Policji w Elblągu.

Z danych Pogotowia Socjalnego w Elblągu wynika, iż na przestrzeni lat 2011-2014 ogólna liczba osób dowieszonych do wytrzeźwienia wykazuje tendencję malejącą. W stosunku do ogólnej liczby zatrzymanych, ok. 91% stanowili mężczyźni. W przypadku braku miejsc w placówce osoby nietrzeźwe zatrzymywane są również w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji w Elblągu.

Tendencja malejąca utrzymuje się również w odniesieniu do nieletnich przyjętych na Oddział Dziecięcy Szpitala Miejskiego. Jednakże niezależnie od danych statystycznych odnoszących się do nietrzeźwych nieletnich, potwierdza się problem wczesnego kontaktu z alkoholem wśród dzieci i młodzieży. Z ogólnopolskich badań przeprowadzonych w 2013 r. podobnie jak we wcześniejszych pomiarach napoje alkoholowe okazały się wśród młodzieży szkolnej najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną, po którą sięgano częściej niż po papierosy czy narkotyki.

Liczba osób uzależnionych i współuzależnionych korzystających z terapii oraz porad na terenie Miasta Elbląga.

Rok	Ośrodki Terapii Odwykowej		Działania konsultacyjno-informacyjne i poradnictwo		Łącznie
	uzależnienia	współuzależnienia	uzależnienia	współuzależnienia	
2012	1230 w tym 77 osób nieletnich	165	1080	992	3467
2013	1208 w tym 106 osób nieletnich	325	1040	967 w tym 22 osoby nieletnie	3540
2014	1238 w tym 151 osób nieletnich	232	765 w tym 5 osób nieletnich	1090 w tym 70 osób nieletnich	3325
2015 do 30.X.	1358 w tym 114 osób nieletnich	313	898 w tym 6 osób nieletnich	707 w tym 11 osób nieletnich	3276

Z uzyskanych danych wynika, że na terenie miasta trzy placówki: NZOZ „Centrum Odwykowo-Terapeutyczne, NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień „SZANSA”, NZOZ Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny KARAN „Dom Zacheusza” prowadzą terapię dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Jako zakłady opieki zdrowotnej działania swoje prowadzą również w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia. Z usług oferowanych przez te podmioty w poszczególnych latach korzysta porównywalna liczba osób potrzebujący pomocy związanej z problemem alkoholowym.

Ponadto profilaktykę uzależnień w ramach ogłaszanych konkursów na wsparcie zadań publicznych realizują organizacje pozarządowe prowadząc działania z zakresu profilaktyki, pomocy terapeutycznej i konsultacyjno-informacyjnej.

W roku 2014 zawarto 10 umów na w/w działania, z których skorzystało 1855 osób, w tym 765 osób uzależnionych. Natomiast w roku 2015 (do 30.X.) podpisano 8 umów, a z działań skorzystało 1605 osób, w tym 898 to osoby uzależnione. Oznacza to, że nieodpłatne działania realizowane przez organizacje pozarządowe, w sferze problemów alkoholowych, wciąż cieszą się zainteresowaniem dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

Działalność Zespołu ds. Lecznictwa funkcjonującego w ramach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rok	Liczba nowych spraw	Liczba spraw skierowanych do sądu	%
2011	243	31	12,7%
2012	155	22	14,1%
2013	147	60	40,8%
2014	165	50	30,4%
2015 do 30.X.	125	29	23,2%

Powyższa tabela przedstawia ilość wniosków wpływających do MKRPA w poszczególnych latach oraz procent spraw skierowanych do sądu, celem zobowiązania osoby uzależnionej od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.

Wnioski kierowane są do Sądu po wykonaniu badania i uzyskaniu opinii psychologicznej i psychiatrycznej w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osoby kierowanej

III. ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU NA ROK 2016

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U z 2015, poz. 1286 ze zmianami) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu. Realizacja zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii miasta w zakresie polityki społecznej uchwalanego corocznie przez radę gminy.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomani, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów dotyczących reklamy i promocji oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

III.1. Kierunki Programu

Nadużywanie alkoholu wiąże się bardzo często z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, które dotyka nie tylko osób pijących, ale i członków ich rodzin. W dalszym działaniu stanowi również czynnik ryzyka w powstawaniu zaburzeń w relacjach rodzinnych, konfliktów oraz wywoływaniu zachowań agresywnych. W konsekwencji następuje osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny, co naraża w sposób szczególny dzieci i młodzież na poszukiwanie alternatywnych form aktywności często związanych ze spożywaniem alkoholu.

Prowadzona profilaktyka powinna wspierać wychowanie, ponieważ wychowanie to działanie zmierzające w kierunku rozwoju jednostki, a profilaktyka jest działaniem zapobiegającym niepożądanym zjawiskom w tym rozwoju. Oddziaływanie profilaktyczne ma szczególne znaczenie w odniesieniu do dzieci i młodzieży w okresie dorastania. Jest to faza rozwoju, w której dokonuje się wiele intensywnych, jakościowych zmian w osobowości człowieka. Fazę tę najczęściej charakteryzuje brak integracji i wewnętrznego poukładania młodego człowieka. Dlatego jest to czas podatny na zakłócenia i podejmowanie działań ryzykownych. Skuteczna profilaktyka nie może być jednorazowym przedsięwzięciem, musi być działaniem długofalowym, rozłożonym w czasie, dostosowanym do wieku i potrzeb odbiorców i obejmować powinna główne obszary, które dotyczą funkcjonowania dzieci i młodzieży.

Ważnym problemem w naszym mieście jest brak prowadzenia terapii dla szkodliwie pijących osób nieletnich. Żadna z funkcjonujących Poradni nie prowadzi działań ściśle ukierunkowanych na takie osoby. Jednakże w świetle narastającego zjawiska spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież elbląskie placówki lecznictwa odwykowego podejmują wszelkiego rodzaju działania profilaktyczne i pomocowe dla osób zgłaszających się z problemem.

W oparciu o doświadczenia z lat ubiegłych realizacja Programu w roku 2016 opierać się będzie na współpracy szeregu instytucji zajmujących się problemem alkoholowym, współpracy z organizacjami pozarządowymi, które w swych działaniach uwzględniają profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi. Samorząd elbląski ukierunkowuje zadania Programu na działania profilaktyczno-edukacyjne szczególnie skierowane do młodego pokolenia, ograniczenie dostępności do spożywania napojów

alkoholowych, integrację osób uzależnionych oraz wielokierunkową pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i społecznych.

Program określa ponadto lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizację szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu. Obejmuje działania zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotyczącymi podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych, zmiany obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działań na rzecz trzeźwości oraz przeciwdziałanie powstawaniu i minimalizowanie następstw nadużywania alkoholu, jak i polityką Miasta Elbląga opierając się na następujących aktach prawnych i dokumentach:

1. Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 ze zm.);
2. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.);
3. Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.);
4. Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.);
5. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.);
6. Uchwała Nr XXIV/785/2001 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 13 września 2001 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie miasta Elbląga;
7. Uchwale Nr XIII/277/2004 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 19 lutego 2004 r. w sprawie ustalenia dni i godzin otwierania oraz zamykania placówek handlu detalicznego zakładów gastronomicznych i usługowych na terenie miasta Elbląga;
8. Uchwale Nr XV/367/2004 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 3 czerwca 2004 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia dni i godzin otwierania oraz zamykania placówek handlu detalicznego, zakładów gastronomicznych i usługowych na terenie miasta Elbląga;
9. Uchwale Nr XVI/349/2008 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 11 września 2008 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie miasta Elbląga miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz zakazu ich sprzedaży, podawania, spożywania oraz wnoszenia;
10. Uchwale Nr XXIV/536/2009 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie miasta Elbląga.

III.2. Grupy docelowe.

Program jest adresowany do osób fizycznych i prawnych realizujących zadania w wymienionych obszarach, do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców Miasta Elbląg, w szczególności:

- 1) dzieci i młodzieży szkolnej;
- 2) rodzin osób z problemem alkoholowym;
- 3) osób pijących ryzykownie i szkodliwie, w tym uzależnionych od alkoholu;
- 4) pozostałych konsumentów alkoholu.

III.3. Zasoby lokalne: instytucje, organizacje i grupy środowiskowe zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

- 1) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - a) planuje, inicjuje i koordynuje działalność w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie miasta;
 - b) pełni funkcję koordynującą doradczą i opiniującą przy konstruowaniu i realizacji Programu, współdziałając z instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Wskazuje kierunki, dokonuje podziału środków finansowych na poszczególne zadania ujęte w Programie;
 - c) podejmuje działania zmierzające do poddania leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu,

- d) opiniuje wnioski w sprawie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w placówkach handlowych i gastronomicznych oraz kontroluje przestrzeganie warunków sprzedaży;
 - e) udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grupach roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) Placówki oświatowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki prowadzące zajęcia pozalekcyjne, zajmują się profilaktyczną działalnością informacyjną i edukacyjną w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
 - 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi działania w zakresie pomocy osobom dotkniętym problemem alkoholowym i ich rodzinom.
 - 4) Popołudniowe świetlice socjoterapeutyczne i placówki wsparcia dziennego prowadzą profilaktyczną działalność informacyjno-edukacyjną oraz socjoterapeutyczną dla dzieci i młodzieży.
 - 5) Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze działające na terenie miasta zapewniają zorganizowaną opiekę dla dzieci z rodzin, w których występują problemy społeczne, w tym związane z alkoholem i przemocą, jak również zapewniają dzieciom całodobową opiekę oraz wychowanie przewidziane dla placówek typu interwencyjno socjalizacyjnych.
 - 6) Placówki terapii odwykowej:
 - a) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum Odwykowo – Terapeutyczne,
 - b) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień „SZANSA”,
 - c) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny KARAN „Dom Zacheusza”,
 - d) Specjalistyczne Zakłady Opieki Zdrowotnej dla pacjentów kierowanych przez sąd na przymusowe leczenie odwykowe.
 - 7) Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciężary udziela kobietom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym z rodzin, w których występują problemy alkoholowe i społeczne czasowego schronienia, pomocy psychologicznej, wsparcia w powrocie do właściwego funkcjonowania w społeczeństwie.
 - 8) Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie udziela interwencyjnie specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy domowej w zakresie prawnym, socjalnym i terapeutycznym, służącym bezpieczeństwu i ochronie ofiar przemocy, czasowej izolacji od źródeł kryzysu.
 - 9) Dom dla Bezdomnych im. Św. Brata Alberta zapewnia schronienie bezdomnym mężczyznom, których bezdomność często związana jest z problemem alkoholowym, oferując działania ukierunkowane na wyjście z bezdomności.
 - 10) Pogotowie Socjalne wraz z noclegownią przyjmuje do wytrzeźwienia osoby w stanie nietrzeźwości, udziela im pomocy medycznej oraz dysponuje miejscami noclegowymi dla osób bezdomnych, również będących pod wpływem alkoholu. Placówka ponadto prowadzi działania informacyjne i profilaktyczno-terapeutyczne, przyczyniając się do zmniejszenia zagrożenia publicznego wynikającego z nadużywania alkoholu.
 - 11) Komenda Miejska Policji egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych, prowadzi systematyczne kontrole trzeźwości kierowców, interweniuje w przypadkach zakłócenia porządku publicznego i przemocy w rodzinie.
 - 12) Sąd Rejonowy w Elblągu III Wydział Rodzinny i Nieletnich orzeka o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.
 - 13) Straż Miejska kontroluje funkcjonowanie placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych, przewozi osoby z interwencji domowych oraz osoby bezdomne do ośrodków pomocy.
 - 14) Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ŻUŁAWY”, w ramach którego funkcjonuje świetlica dla trzeźwych alkoholików oraz działają grupy Anonimowych Alkoholików dla osób dorosłych i dla Dorosłych Dzieci Alkoholików.
 - 15) Centrum Integracji Społecznej realizujące reintegrację zawodową i społeczną również dla osób uzależnionych poprzez kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych

- i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu.
- 16) Na terenie miasta funkcjonują organizacje pozarządowe zajmujące się problemami społecznymi związanymi z alkoholem oraz zapobieganiem tym zjawiskom poprzez działania informacyjne, profilaktyczno-edukacyjne, wsparcie psychologiczne, wydawanie posiłków osobom bezdomnym i osobom z problemem alkoholowym, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, organizację wypoczynku zimowego i letniego, jako alternatywnych formy spędzania czasu wolnego.
 - 17) Przy parafiach kościelnych funkcjonują samopomocowe grupy wsparcia anonimowych alkoholików.

IV. CELE GŁÓWNE, SZCZEGÓŁOWE, WSKAŹNIKI I REALIZATORZY PROGRAMU

Głównym priorytetem Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców miasta, przeciwdziałanie uzależnieniu od alkoholu, redukcję szkód wywołanych konsumpcją alkoholu, poprawa sytuacji rodzin z problemem alkoholowym, a także zwiększenie bezpieczeństwa w mieście.

IV.1. Działania z zakresu profilaktyki, pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin oraz promowanie trzeźwości i wspieranie postaw abstynenckich.

Cele szczegółowe:

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy profilaktycznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz członków ich rodzin.
- 2) Utrzymywanie punktów konsultacyjno-informacyjnych na terenie miasta.
- 3) Promowanie trzeźwości, wspieranie środowisk i postaw abstynenckich.
- 4) Działania na rzecz ochrony dzieci i młodzieży poprzez wprowadzenie zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Działania:

- 1) Zwiększenie dostępności do bezpłatnej pomocy profilaktycznej i terapii uzależnienia i współuzależnienia.
- 2) Wspieranie punktów konsultacyjno-informacyjnych zajmujących się udzielaniem pomocy osobom dotkniętym problemem alkoholowym i ich bliskim.
- 3) Udzielania wsparcia środowiskom abstynenckim.
- 4) Wspomaganie działań na rzecz skutecznego egzekwowania przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu i zakazu sprzedaży/udostępniania alkoholu nieletnim.

Wskaźniki:

- 1) Ilość punktów konsultacyjnych i poradnictwa na terenie miasta;
- 2) Liczba osób korzystających z konsultacji i poradnictwa;
- 3) Ilość programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych;
- 4) Liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych i rehabilitacyjnych;
- 5) Liczba osób korzystających z działań profilaktycznych i wspierających na rzecz utrzymania abstynencji.

IV.2. Działania profilaktyczne, wychowawcze, edukacyjne i informacyjne wśród dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.

Cele szczegółowe:

- 1) Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego.
- 2) Realizacja tzw. profilaktyki alternatyw angażującej dzieci i młodzież w alternatywne formy spędzania czasu wolnego.

- 3) Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów edukacyjnych i profilaktycznych, kształtujących prawidłowe postawy osobowościowe oraz uczących umiejętności potrzebnych do życia bez alkoholu i używek.
- 4) Działania profilaktyczne na rzecz dzieci i rodzin, w których występuje alkoholizm lub zagrożonych alkoholizmem.

Działania:

- 1) Dofinansowywanie placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez organizacje pozarządowe.
- 2) Organizacja wypoczynku zimowego letniego i innych działań profilaktycznych jako formy zagospodarowania czasu wolnego, alternatywnych wobec nudy i stosowania substancji psychoaktywnych.
- 3) Promowanie programów edukacyjnych zwiększających kompetencje wychowawcze rodziców w zakresie profilaktyki oraz zachowań ryzykownych.
- 4) Wspieranie programów i zajęć socjoterapeutycznych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

Wskaźniki:

- 1) Liczba placówek wsparcia dziennego.
- 2) Ilość dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach placówek wsparcia dziennego.
- 3) Rodzaje i liczba odbiorców wypoczynku letniego i zimowego;
- 4) Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych.
- 5) Liczba odbiorców programów profilaktycznych i edukacyjnych.
- 6) Liczba zajęć socjoterapeutycznych i profilaktycznych.
- 7) Liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych.
- 8) Liczba osób i ilość wypłaconych stypendiów.

IV.3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i społecznych.

Cele szczegółowe:

- 1) Realizacja programów związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i społecznych.
- 2) Aktywizacja osób z problemem alkoholowym, zapobieganie zjawiskom niedostosowania społecznego oraz działania na rzecz osób mających problemy z alkoholem i bezdomnością jako redukcja szkód związanych z nadużywaniem alkoholu.
- 3) Szkolenia dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i osób zajmujących się problematyką alkoholową.
- 4) Prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- 5) Funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu ds. Lecznictwa Odwykowego.
- 6) Reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania:

- 1) Dofinansowywanie programów realizowanych w sferze problemów alkoholowych i społecznych.
- 2) Wspieranie dożywiania dzieci i dorosłych z rodzin, w których występują problemy związane z alkoholem.
- 3) Zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych, matek z dziećmi, w szczególności ofiar przemocy w rodzinie.
- 4) Koszty sądowe w postępowaniach o zobowiązanie do podjęcia leczenia.
- 5) Wydawanie opinii przez biegłych orzekających w sprawach Zespołu d/s Lecznictwa Odwykowego.
- 6) Szkolenia dla osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i społecznych.

Wskaźniki:

- 1) Liczba wdrożonych projektów, programów profilaktycznych i interwencyjnych przez instytucje i organizacje oraz liczba ich odbiorców.
- 2) Liczba osób objętych dożywianiem.
- 3) Liczba osób przeszkolonych.
- 4) Liczba spraw skierowanych do sądu dotyczących leczenia odwykowego.
- 5) Wysokość wydatkowanych środków finansowych za wykonane badania i sporządzone opinie psychiatryczno – psychologiczne.
- 6) Liczba instytucji i organizacji angażujących się w aktywizację osób z problemem alkoholowym, bezdomnością oraz zapobieganie zjawiskom niedostosowania społecznego.

IV.4. Realizatorzy Programu.

Za opracowanie, przebieg i sprawozdawczość Programu odpowiedzialny jest Referat Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Elblągu, który zgodnie z zapisami niniejszego dokumentu deleguje realizację zadań wraz z dofinansowaniem na poszczególnych realizatorów Programu:

- 1) Organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty wyłonione w wyniku otwartych konkursów ofert.
- 2) Jednostki organizacyjne Miasta Elbląg.
- 3) Departamenty i Referaty Urzędu Miejskiego w Elblągu.
- 4) Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IV.5. Zadania Programu.

Zadania określone do realizacji w ramach Programu na rok 2016 określone są tabelarycznie w „Podziale środków finansowych na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok”.

V. OCENA SKUTECZNOŚCI PROGRAMU

Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podlega ocenie dokonywanej przez Prezydenta Miasta za pośrednictwem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie sprawozdania zbiorczego z realizacji zadań. Analizie i ocenie podlega sposób realizacji zadań i ich skuteczności. Szersze spojrzenie na Program, oraz sposób jego wdrażania dokonane w drodze identyfikacji i oceny celów oraz sposobów realizacji dostarczy wniosków, co do skuteczności Programu oraz ewentualnych potrzeb związanych z wzmocnieniem oddziaływania Programu, usprawnienia procesów zarządzania czy modyfikacji kierunków działań.

VI. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

1. Koordynację realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzi Prezydent Miasta Elbląg za pośrednictwem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań realizatorzy zobowiązani są do przedstawiania sprawozdań z ich realizacji.
3. Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie poprzez:
 - 1) sprawozdania wewnętrzne dla Departamentu Skarbnika Miasta;
 - 2) sprawozdania zewnętrzne do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego – Ankieta PARPS G1.
4. Informacja z realizacji Programu przedstawiona zostanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w terminie do 30 kwietnia 2017 roku.

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA MKRPA

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z wyjątkiem Zespołu ds. Lecznictwa Odwykowego wykonuje swoją pracę społecznie.
2. Wynagrodzenie dla członków Zespołu d/s Lecznictwa Odwykowego, z wyjątkiem Sekretarza Komisji (członka Zespołu), wynosi 150 zł /brutto/ za każdy udział w posiedzeniu.
3. Podstawę wypłaty wynagrodzenia stanowi lista obecności i protokół z posiedzenia w/w Zespołu.
4. Wynagrodzenia wypłacane będą ze środków budżetu miasta: dział 750 – Administracja publiczna, rozdz. 75023 – Urzędy miast na prawach powiatu.

VIII. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Środki finansowe na realizację zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pochodzą z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
Wydatki realizowane są w dziale 851 – Ochrona zdrowia, rozdz. 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Planowane wpływy na rok 2016 wynoszą 2.400.000 zł.
3. Zadania Programu i sposób ich finansowania przedstawione są w tabeli – „Podział środków finansowych na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok”.

L.p.	Nazwa zadania	Kwota	Realizacja
I.	Działania z zakresu profilaktyki, pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin oraz promowanie trzeźwości i wspieranie środowisk abstynenckich:	150.000,-	
1.	Prowadzenie punktu konsultacyjno – informacyjnego, jako wsparcia psychologicznego, pedagogicznego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin. - RZiSS	100.000,-	Cały rok
2.	Programy terapeutyczne i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych współuzależnionych i ich rodzin. - RZiSS	25.000,-	Cały rok
3.	Działania profilaktyczne i wspierające dla osób utrzymujących abstynencję. - RZiSS	25.000,-	Cały rok
II.	Działania profilaktyczne, wychowawcze, edukacyjne i informacyjne wśród dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.	1.152.000,-	
1.	Dofinansowanie placówek wsparcia dziennego. - RZiSS	250.000,-	Cały rok
2.	Dofinansowanie wypoczynku zimowego w formie obozów, zimowisk dla dzieci i młodzieży oraz pozostałe formy wypoczynku zimowego, w tym organizacja półzimowisk. - DESiT	140.000,-	I kwartał
3.	Dofinansowanie wypoczynku letniego: 1) W formie obozów, kolonii, wyjazdów integracyjno-edukacyjnych, oraz półkolonii dla dzieci i młodzieży z elbląskich szkół i placówek. - DESiT	450.000,-	II, III kwartał
	2) Organizowanego przez organizacje pozarządowe dla dzieci i młodzieży jako działania profilaktyczne. - RZiSS	100.000,-	II, III kwartał

4.	Dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży uzależnionej lub zagrożonej uzależnieniami z placówek opiekuńczo – wychowawczych. - RZiSS	37.000,-	II, III kwartał
5.	Pomoc w postaci stypendiów dla dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej, znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej oraz zagrożonej problemem alkoholizmu. - DESiT/RZiSS	75.000,-	Cały rok
6.	Zajęcia socjoterapeutyczne i profilaktyczne oraz imprezy okolicznościowe dla dzieci i młodzieży. - DESiT	50.000,-	Cały rok
7.	Wsparcie programów edukacyjnych i profilaktycznych realizowanych przez placówki oświatowe. - DESiT	50.000,-	Cały rok
III.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i społecznych.	1.098.000,-	
1.	Dofinansowanie programów oraz udziałów własnych do programów, dla jednostek samorządowych i organizacji pozarządowych realizujących programy związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i społecznych. - RZiSS	30.000,-	Cały rok
2.	Dofinansowanie dożywiania dzieci i dorosłych pochodzących z rodzin, w których występuje alkoholizm oraz zagrożonych alkoholizmem. - MOPS	260.000,-	Cały rok
3.	Posiłki dla osób dorosłych z problemem alkoholowym. - RZiSS	75.000,-	I, II, IV kwartał
4.	Finansowanie kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego w sprawach osób uzależnionych od alkoholu. - RZiSS	4.000,-	Cały rok
5.	Szkolenia członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz osób zajmujących się problemami alkoholowymi i społecznymi. - RZiSS	4.000,-	Cały rok
6.	Opinie biegłych sądowych za wykonanie badań i sporządzanie opinii psychiatryczno-psychologicznych. - RZiSS	20.000,-	Cały rok
7.	Dofinansowanie prowadzenia Domu dla Bezdomnych. - RZiSS	550.000,-	Cały rok
8.	Prowadzenie Ośrodka i Interwencji Kryzysowej Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży. - RZiSS	155.000,-	Cały rok
	Razem:	2.400.000,-	